

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 208 — Агроінженерія

Рік навчання: 3, семестр 5

Форма навчання: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Мова викладання – українська

Лектор дисципліни

Культенко Валентина Павлівна,
канд. філос. наук, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Шеховцова-Бурянова Вікторія Анатоліївна,
асистент кафедри філософії та міжнародної комунікації

Контактна інформація лектора (e-mail)

Кафедра філософії та міжнародної комунікації, корпус. 3,
к.125, тел. 5278150
shekhovtsova.burianova@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3917>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Філософія – важлива частина світової культури, націлена на рефлексію світогляду – осмислення його основ, включаючи ставлення людини до світу, до самої себе, до іншої людини, до суспільства, науки, різних сфер життя. Завдяки цьому її вивчення дозволяє сформулювати перелік загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації.

Філософія техніки є однією з наймолодших гілок філософського знання. До числа головних проблемних досліджень у філософії техніки можна віднести, окрім суто філософських суперечок щодо онтологічного та гносеологічного характеру техніки, такі проблеми, як: наслідки застосування комп'ютерів та можливість створення штучного інтелекту; зростання складності сучасної техніки та необхідність її оцінки; взаємозв'язки між технікою, суспільством, наукою та природою, шляхи й перспективи подальшого розвитку техніки тощо

Вивчення філософії сприяє світоглядно-методологічній підготовці студентів, формуванню філософської культури мислення, актуалізації національної свідомості майбутньої суспільної еліти, а тому є необхідною складовою теоретичного рівня університетського підготовки. Вивчення філософії підвищує загальний інтелектуальний рівень студентів, засвоєння філософських знань сприяє гуманізації суспільства, формуючи якісно вищий рівень взаємовідносин між людиною та світом, що спирається на критичне, творче та самостійне мислення. Вивчення комплексу загальних принципів, правил та методів пізнавальної діяльності (гносеологія) сприяє розвитку здібностей до логічного

мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням практичних життєвих та наукових завдань.

Отже, існує проблема необхідності підготовки дослідників у галузі філософії техніки як специфічної міждисциплінарно організованої наукової дисципліни, в якій досконале знання предмету дослідження (власне техніки) узгоджуватиметься з аксіологічною складовою світогляду сучасної людини та розумінням глибини й важливості гуманітарних проблем сучасності.

Дисципліна складається з чотирьох змістових модулів: «Філософська пропедевтика», «Історичні типи філософії», «Онтологія», «Гносеологія», «Соціальна філософія та філософська антропологія». Вони передбачають розгорнутий розгляд таких проблем, як історичний аналіз специфіки самоздійснення філософії в різних культурах, в тому числі української філософії, проблеми буття та пізнання світу, дослідження проблем суспільного буття, морально-етичної, правової, релігійної, естетичної, екологічної свідомості, роль та місце техніки в історико-філософському контексті, вивчення філософії техніки та її значення в системі філософського знання.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, формування філософської культури мислення, пізнання світу та самих себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

У результаті вивчення курсу студент повинен знати:

- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
- основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- походження свідомості, форми і структуру свідомості;
- шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними й етичними проблемами;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури.

У результаті вивчення курсу студент повинен вміти:

- обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію;
- застосувати знання, яких було набуто під час вивчення курсу «Філософія», в процесі вирішення професійних завдань, в процесі розробки соціальних й екологічних проєктів, організації міжлюдських відносин;
- науково аналізувати найважливіші соціальні проблеми і процеси, факти і явища суспільного життя;
- розуміти і об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен культури та цивілізації;
- володіти методологією й методами пізнання, розуміти сутність творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем;
- добре орієнтуватися в першоджерелах та основній сучасній філософській літературі.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у галузі агропромислового виробництва у процесі навчання або професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК) :

ЗК- 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК- 13. Здатність організувати роботу та забезпечувати адміністративне управління виробничими підрозділами, які здійснюють технічне забезпечення агропромислового виробництва відповідно до реалізації правових вимог безпеки життєдіяльності і охорони праці; аналізувати показники техногенних та природних небезпек, а також планувати і виконувати відповідні захисні заходи

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН -1 Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

ПРН -3 Усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПРН -9 Виявляти, узагальнювати та вирішувати проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності, та формувати у майбутнього фахівця почуття відповідальності за виконувану роботу.

ПРН -10 Демонструвати повагу до етичних принципів, своєю поведінкою впроваджувати етичні норми взаємовідносин в колективі, які сприяють досягненню виробничої мети. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі.

Програма пропонує студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, знайомить студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

З метою інтенсифікації процесу навчання, вдосконалення контролю за засвоєнням матеріалу доцільно використовувати модульно-рейтингову систему контролю знань, програмоване навчання, тести, комплексні контрольні завдання, прикладні комп'ютерні програми тощо.

СТРУКТУРА ДИЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1. Змістовий модуль 1. Вступ до філософії.				
Тема 1. Філософська пропедевтика	2/2/2	Знати базові філософські поняття Вміти визначати власний світогляд Аналізувати етапи формування світогляду Розуміти особливості різних типів світогляду Розрізнити індивідуальний та колективний, буденний та теоретичний світогляди Застосовувати набуті знання до аналізу сучасного суспільства.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів
Тема 2. Філософія Давнього світу	2/2/7	Знати світові історикофілософські традиції Аналізувати та розрізнити особливості східної та західної філософії Розуміти специфіку формування кожної	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	2/2/6	Знати особливості існування середньовічної та ренесансної філософії Вміти виділяти характерні риси кожної з них Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу філософування Розуміти зв'язок між культурної традицією та стилем філософування Розрізнити християнську та світську філософію Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	2/2/6	Знати особливості філософії Нового часу Аналізувати історичні тенденції 17-19 ст. Розуміти логіку становлення та розвитку наукового знання Розрізнити методи наукового пізнання даного періоду	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів

		Використовувати набуті знання для аналізу причин помилок у пізнанні.		
Тема 5. Німецька класична філософія	2/2/6	Знати особливості німецької класичної філософії Аналізувати внесок німецьких класиків для розвитку науки та філософії Розуміти сутність діалектики як вчення та як методу пізнання Розрізняти теоретичний та практичний внесок німецьких філософів у культуру Європи.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів
Тема 6. Некласична філософія XIXXX ст.	2/2/6	Знати особливості та школи некласичної філософії Аналізувати практичну значущість кожної із шкіл для розвитку філософії та науки Розрізняти традиції сцієнтизму та антисцієнтизму.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів
Тема 7. Українська філософія	2/2/6	Знати етапи формування та представників української філософії Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями. Розуміти особливості української філософії Розрізняти ідеї видатних українських філософів Застосовувати набуті знання для з'ясування місця укр.філософії у світовій	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів 5 балів 30 балів
		Модуль 2. Онтологія		
Тема 8. Філософське вчення про буття	2/2/6	Знати основні поняття філософії про буття Аналізувати зв'язок онтології та науки Розуміти зміст сучасних онтологічних проблем Розрізняти проблеми буття світу та людини	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	20 балів 15 балів
Тема 9. Закони та категорії діалектики	2/2/6	Знати основні поняття з теми Аналізувати структуру психіки та свідомості людини Розуміти логіку процесу формування людської свідомості Розрізняти типи свідомості Застосовувати набуті знання в особистому житті Використовувати	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	20 балів 15 балів

		філософський досвід для відповідальної професійної діяльності.		
		Модульний контроль		30 балів
Модуль 3. Гносеологія				
Тема 10. Гносеологія	2/2/6	Знати основні поняття з теми Вміти визначати наукові та ненаукові методи пізнання Аналізувати значення застосування методології для розвитку науки Розуміти особливості сучасної наукової методології Розрізняти загальнонаукові, філософські та специфічно наукові методи пізнання Застосовувати набуті знання для зростання фахової майстерності	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	20 балів 15 балів
Тема 11. Свідомість. Діалектичні аспекти наукового пізнання	2/2/6	Знати історію та зміст діалектичного вчення Аналізувати значимість діалектики для розвитку соціогуманітарних наук Розуміти принципи та закони діалектики Критично застосовувати діалектику в майбутній професійній діяльності.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	20 балів 15 балів
		Модульний контроль		30 балів
Модуль 4. Філософія суспільства та людини				
Тема 12. Філософія суспільства	2/2/2	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати проблеми суспільного буття Аналізувати причини соціальних явищ Розуміти логіку здійснення суспільно-історичних процесів Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	10 балів 10 балів
Тема 13. Філософія техніки	2/2/4	Знати основні поняття з теми Розуміти сферу проблематизації методологічних засад економічного знання та формування узагальненої системи економічних категорій. Здатність працювати в команді.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	10 балів 5 балів
Тема 14.	2/2/2	Знати основні поняття з теми	Усне	10 балів

Філософське розуміння історії		Вміти формулювати проблеми людського існування Аналізувати взаємозв'язок духовного та природного в людині Розуміти значення т.зв. «вічних» філософських проблем Розрізняти гуманістичні цінності Застосовувати набуті знання в особистому житті.	опитування. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	5 балів
Тема 15. Філософія культури	2/2/4	Знати основні поняття з теми Вміти формулювати базові цивілізаційні цінності Аналізувати сучасні цивілізаційні проблеми Розуміти логіку становлення сучасної цивілізації Розрізняти сучасні цивілізаційні принципи Застосовувати знання сучасних цивілізаційних цінностей у власному житті. Модульний контроль	Усне опитування.	10 балів
			Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	10 балів
				30 балів
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 24 с.
2. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Посібник. – К.: Академвидав, 2007.
3. Данилова Т.В., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. «Філософія». Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України денної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». - К.: «Comr© comrany», 2012.
4. Сторожук С.В., Матвієнко І.С. Філософія: навчально-методичний посібник. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015.
5. Філософія. Методичні вказівки для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. – 24 с. Культенко В.П., Гейко С.М., Горбатюк Т.В. та інші, Савицька і.М. К.: «Comr© comrany», 2014. – 112 с.
6. Сторожук С.В., Матвієнко І.С. Практикум з філософії. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015.
7. Горський В. Історія української філософії. – К.: Наук. думка, 2001. 375 с.
8. Губерський Л.В., Кремень В.Г., Ільїн В.В. Філософія: Історія. Суспільство. Освіта.- К.: Вид. центр «Київський університет», 2011. 591 с.

11. Рекомендована література

- основна

1. Андрущенко В.П. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій. [Текст] / В.П. Андрущенко, М. І. Михальченко. – К. : Генеза, 2006. – 368 с.
2. Історія філософії України: Підручник. [Текст] / М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, І. В. Бичко та ін – К.: Либідь, 2004.
3. Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник / Упорядники: М.Ф.Тарасенко, М.Ю.Русин І.В.Бичко та ін. – К., 2003.
4. Канке В.А. Філософія: Учебник для вузов. [Текст] / В. А. Канке. – М.: Логос, 2007. – 376 с.
5. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вузів. [Текст] / В. Г. Нестеренко. – К. : Абрис, 2005. – 335 с.
6. Вступ до філософії (під ред.. Л. Л. Нікітін).— Київ: Центр навчальної літератури, 2020 – 256 с.
7. Філософія Навчальний посібник / [І. Бичко, В. Табачковський, А. Бичко, Володимир Ярошовець]. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019 – 648 с.
8. Філософія: Навчальний посібник / [І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко та ін.]. – К : Вікар: Знання, 2008. – 624 с.
9. Філософія: Підручник / [І.В.Бичко, І.В Бойченко, В.Г. Табачковський та ін.] – К. : Либідь, 2001. – 408 с.
10. Філософія: Навчальний посібник / [Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль]. – К : Академвидав, 2004. – 624 с.
11. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; редкол.: В. І. Шинкарук (голова). – К.: Абрис, 2002. – 742 с.
12. Федів Ю. Історія української філософії: Курс лекцій. [Текст] / Ю. О. Федів, Н. Г. Мозгова. – К., 2004.

- допоміжна

1. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст): підручник / В.П. Андрущенко. – К.: Тандем, 2000.

2. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. – Мала академія Наук України, 2017. – 238 с
3. Горський В.С. Філософія в українській культурі. [Текст] / В. С. Горський. – К. : Центр практичної філософії, 2001. – 73 с.
4. Гринів О. Історія української філософії / О. Гринів. – Львів : Тріада 11. плюс, 2015. – 302 с.
5. Гусєв В. І. Історія західноєвропейської філософії XV–XVII ст. Курс лекцій : навчальний посібник для студентів вузів. [Текст] / В. І. Гусєв. – К. : Либідь, 2004. – 253 с.
6. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. В 4 т. – Київ: Дух і літера, 2009-2017.
7. Індійська філософія (під ред.. Т. Кононенко). – Харків: Фоліо, 2019-144 ст.
8. Кант І. Критика чистого розуму. [Текст] / Пер. з нім. Ігоря Бурковського – К.: Юніверс, 2000. – 349 с.
9. Кузьміна С.Л. Філософсько-педагогічна спадщина П. Юркевича. [Текст] / С. Л. Кузьміна; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського – К., 2003. – 303 с.
10. Лук'янець В.С. Філософський постмодерн. [Текст] / В. С. Лук'янець, О. М. Соболев. – К.: Абрис, 1998. – 352 с.
11. Людина в сучасному світі : колективна монографія : в трьох книгах / за загальною редакцією В.П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012. – 3 кн.
12. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади [Текст] / Ф. Ніцше. – К. : Основи-Дніпро, 2013. – 415 с.
13. Огороднік І.В. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. [Текст] / І. В. Огороднік, М. Ю. Русін. – К., 2007. – 325 с.
14. Онтологія людини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Лях та ін. ; за редакцією В.В. Ляха, Л.І. Мозгового. – Слов'янськ, 2004. – 229 с
15. Ортега-і-Гассет Х. Бунт мас. – С. 15-139. // Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори. Пер. з ісп. Вольфрама Бурггардта. – Київ : Основи, 1994. – 420 с
16. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги / Карл Поппер; пер. з англ. Олександр Коваленко, Олександр Буценко. – Київ : Основи, 1994. – 2т.
17. Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. – К. : Основи, 2005. – 795 с.
18. Рьод В. Шлях філософії : з XVII по XIX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; пер. з нім. В.М. Терлецького, О.І. Ведрова. – Київ : Дух і літера, 2009. – 386 с.
19. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: панорама новітньої науки [Текст] / Пер. з фр. В. Шовкун. – К. : Основи, 2008. – 669 с.
20. Сковорода Г. Розмова про істинне щастя / Г.С. Сковорода ; пер. укр. мовою, примітки В.О. Шевчука. – Харків : Прапор, 2002. – 270 с.
21. Сковорода Григорій: образ мислителя. – К., 2007.
22. Татаркевич В. Антична і середньовічна філософія. [Текст] / В. Татаркевич // Історія філософії. Т.1. – Львів : Свічадо, 2006. – 456 с.
23. Тейлор Ч. Етика автентичності / Чарльз Тейлор ; пер. з англ. і заг. ред. Андрій Васильченко. – Київ : Дух і літера, 2013. – 125 с.
24. Філософський енциклопедичний словник: (містить 1700 ст. / Редкол.: В. Шинкарук (голова) та ін.); НАНУ, Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди. – К.: Абрис, 2002. – 742 с
25. Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Хрестоматія : Філософія як рефлексія духу. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – С. 23–44.
26. Читанка з філософії у 6 книгах. Кн. 6. :Зарубіжна філософія XX століття / Волинка Г. І., ред. – К. : Фірма «Довіра», 2003. – 238 с.
27. Штайн Е. Вступ до філософії / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква : Місіонер, 2011. – 202 с.

